

27.9.2023

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2023

PERUSTIEDOT

Kunta: KEMI

Kunnan yhteyshenkilön tiedot

- Nimi: Talouspäälikkö Katri Heberg
- Sähköpostiosoite: katri.heberg@kemi.fi
- Puhelinnumero: 040 5121962

HAKEMUS

A. Haettava summa, €:

3 000 000 euroa

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2022, niin sen käyttötarkoitus:

C. Kunnan yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Taseen kumulatiivisen alijäämän kattaminen
Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kumulatiivista alijäämää on 18,9 miljoonaa euroa. Kemiä uhkaa kriisikunnan arviointimenettely vuonna 2024. Vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelma on laadittu siten, että alijäämä saataisiin lähelle nollaa vuonna 2026. Merkittävä kustannustason nousu, kohonneet korkokustannukset ja valtionosuuden romahtaminen kuitenkin aiheuttavat sen, että vaikka alijäämää vuosittain pystytään vähentämään, sen kattaminen kokonaisuudessaan uhkaa viivästyä.
2. Valtionosuus
Kemin valtionosuus romahti vuonna 2023 lähelle nollaa ja on vuonna 2024 1,6 miljoonaa euroa miinuksella. Valtionosuuden jakautuminen kuntien välillä hyvinvointialueuudistuksen jälkeen, ei kohteile kuntia tasapuolisesti. Valtionosuuden näin merkittävä pieneneminen luo paineita veroprosentin korotukseen, joka jo muutenkin on Kemissä korkea (9,11).

3. Verotulot

Vuoden 2023 tulos on positiivinen mutta tulokseen vaikuttaa merkittävästi sote-uudistus ja siihen liittyvä rahoitus, jonka seurauksena tammi-helmikuussa kuntiin tilitettiin kertaluonteisesti korkeammat verotulot, joissa pohjana vielä on ollut edellisvuoden korkeammat veroprosentit.

4. Asukasluku

Kemin asukasluku on pienentynyt vuonna 2022 483 henkeä (-2,4 %). Vuoden 2023 elokuun loppuun mennessä asukasluku on edelleen vähentynyt 104:llä hengellä. Asukasluvun vähenemiseen reagoiminen palvelutuotannossa tapahtuu viiveellä.

5. Työttömyysaste

Kemin työttömyysaste on poikkeuksellisen korkea, 13,5 % vuonna 2022 (koko maa 9,5 %) ja 14,5 % tammi-elokuussa 2023 (koko maa 9,7 %). Korkeasta työttömyydestä seuraa, että työmarkkinatuen kuntaosuus on korkea, 1,9 miljoonaa euroa vuonna 2022. Stora Enson Veitsiluodon tehtaan sulkemisella vuonna 2021 on edelleen negatiivinen vaikutus Kemin kaupungin talouteen menetettyinä verotuloina työttömyydestä johtuen. Äkillisen rakennemuutoksen hankkeista huolimatta, kaikki irtisanotut työntekijät eivät ole uudelleen sijoittuneet. Korkeasta työttömyydestä johtuen kaupunki panostaa merkittävästi työllisyyspalveluihin, joiden nettomenot (työmarkkinatuen kuntaosuuden lisäksi) olivat 2,1 miljoonaa euroa vuonna 2022. Vuodelle 2023 työmarkkinatuen kuntaosuuteen on budjetoitu 1,6 miljoonaa euroa ja työllisyyspalveluiden muihin nettomenoihin 1,7 miljoonaa euroa.

6. Lainamäärä

Kaupungin lainamäärä asukasta kohden on 6673 euroa (kuntien keskiarvo n. 3400 euroa/asukas). Lainamäärän ollessa korkea erityisenä riskinä on mahdollinen korkotason nousu, joka on realisoitunut vuonna 2023. Vuonna 2022 lainojen korkoja maksettiin n. 900 000 euroa ja arvio vuodelle 2023 on noin 2 000 000 euroa. Kuntatodistuksia käytetään maksuvalmiuden ylläpitämiseksi kuukausittain.

D. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (esim.: veroprosentti, taksat, lainoitus tai menosäästöt):

1. Jo toteutetut toimenpiteet

A. Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 2.5.2022 hyväksynyt kaupungille sopeutusohjelman, jonka talousvaikutus kokonaisuutena on 4,7 miljoonaa euroa. Osa toimenpiteistä on toteutettu vuoden 2022 loppuun mennessä ja loput toteutetaan suunnitelmavuosina 2023-2026.

Keskushallinnon talouden tasapainottamisohjelma

Toteutetut säästötoimet 31.12.2022 mennessä

- Asiakirja- ja taloushallinnon sekä hankintojen tehtäviä jaettu emokaupungissa uudelleen, osaamista lisätään ja tehdään tehtäviä yli toimialarajojen, lasketaan palvelutasoa ja priorisoidaan tekemistä, säästö kanslian osalta 2023, -2 htv 83 000 e/v.
- Kirjanpidon, maksuliikenteen ja palkanlaskennan ulkoistaminen. Liikkeenluovutus kaupungin osalta 6 htv. Ostopalveluilla saatava nettosäästö -90 000 €/v, vuodesta 2024 alkaen 150 000 €/v. Lisäsäästö mahdollinen konsernitasolla -> lisää tehokkuutta ja tuloutusta konsernilta
- Materiaalikeskus järjestelty uudelleen. Kuljetuspalvelut järjestelty uudelleen. Luovuttu omasta autokalustosta, pienennetty varastoarvoa yms. Muutettu pienempiin tiloihin, Lisätty tuloja. Säästö 1 htv, -70 000 €/v, tuloja lisää +15 000 euroa.

- Pysäköinninvalvontaan otettu käyttöön uusi toimintamalli, vaihdetaan ohjelmisto, lisätään automaatiota. Tavoite kääntää tulos (-20 000 euroa) tuottamaan kaupungille tuloja 2023 aikana. Tavoite + 10 000 euroa.
- Puhelinvaihteen ohjelmistojen uusiminen, -20 000 €
- Työsuojelun uudelleenorganisointi. - 1htv, Säästö 60 000 €/v

Elinvoimatoimialan talouden tasapainottamisohjelma

Toteutettu säästötoimet 31.12.2022 mennessä

- Maankäyttöpuolelta -0,5 htv -20 000 €
- Maankäyttöpuolelta ostopalvelut työnjohtopalvelu -32 000 €
- Meriva-työvoimasäätiön ostopalvelu -200 000 €

Hyvinvointitoimialan talouden tasapainottamisohjelma

Toteutetut säästötoimet 31.12.2022 mennessä

- Teatteritoiminnasta luopuminen -500 000 €/v
- Hyvinvointitoimialan hallinto-, talous- ja tukipalveluja tiivistetään -1 htv eli -40 000 €/v
- Omatoimikirjaston käytön laajentaminen - henkilöstöresurssin tarkastelu -1 htv eli -40 000 €/v
- Ulkoisten vuokratilojen tarkastelu / luopuminen / listaus tiloista
 - orkesterin vuokrahuoneisto irtisanottu -4 500 €/v
 - teatterin/kulttuurin (vierasesiintyjät) irtisanottu -7 000 €/v
 - teatteri yhdistyspohjaiseksi ja siihen liittyvien tilojen irtisanominen

Ympäristötoimialan talouden tasapainottamisohjelma

Toteutetut säästötoimet 31.12.2022 mennessä

- Talonrakennustoiminnan sulauttaminen kiinteistöhoitoon 5 htv (eläköityneet) – 200 000 €/v. Suurin osa eurosäästöistä kohdentuu investointien palkkamenoihin
- pienkalustoa on myyty ja kertatuotto +6 500 €
- Kiinteistöjä on myyty 2 kpl, joista myyntituotto +200 000 € ja yksi kiinteistö on purettu. Ylläpitosäästöä käyttökuluista -100 000 €/v
- Leikkipaikkaverkostosta on tehty päätös, jossa leikkipaikkoja poistuu 7 kpl
- Lumen vastaanottopaikka on muutettu maksulliseksi ja arvioitu vuosituotto vuodesta 2023 alkaen on noin 40 000 euroa/v
- Venepaikkamaksut on korotettu ja tulot kasvata vuodesta 2023 alkaen 5 000 euroa/v

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

A. Sopeutusohjelman toimenpiteet

Keskushallinnon talouden tasapainottamisohjelma

Suunnitellut säästötoimet 2023-2026

- Jatketaan toimintatapojen kehittämistä, yhteistyön tiivistämistä, ohjelmistoja sekä lisenssejä vähennetään ja uusitaan edullisimpiin ja "kammataan" esiin kalliita toimintoja ja tapoja.
- Sarastia ulkoistus 60 000 e vuodesta 2024 alkaen

Elinvoimatoimialan talouden tasapainottamisohjelma

Suunnitellut säästötoimet 2023-2026

- Kemi-lisän säilyttäminen pienenä v. 2023 varattu 34.000 €
- Maankäyttö, mittauspalvelut, kaavoitus ja suunnittelu v. 2025, -1 htv -50 000 €/v
- avoimeksi tulevien (vakanssinimike) toimen täyttämättä jättäminen -1 htv eli -40 000 €/v
- ostopalveluiden tarkastelu
 - v. 2024 Meriva- työllistämässätiö ostopalvelu -200 000 €

Vielä selvitettävät säästömahdollisuudet

- Muut selvitettävät ostopalvelut
- KOTO-uudistus (vaikutuksia on vielä vaikea arvioida)
- TE-uudistus (vaikutuksia on vielä vaikea arvioida)
- Hanke- ja virkatyön tehokas yhdistäminen

Tulojen lisäys

- Mahdollinen hankerahoitus
- Selvitetään mahdollisuutta vuokrien ja maksujen korotuksiin

Hyvinvointitoimialan talouden tasapainottamisohjelma

Suunnitellut säästötoimet 2023-2026

- Museotoimintoja järjestellään uudelleen -2 htv eli -80 000 €/v.
- Ulkoisten vuokratilojen tarkastelu / luopuminen / listaus tiloista
- Varhaiskasvatuksessa lapsimäärä vähenee - vaikuttaa henkilöstömäärään -3 htv eli -100 000 €/v
- Koulupuolella kouluverkko-uudistus oppilasmäärän ja opetusryhmien vähenemisen myötä henkilöstömäärä vähenee 3 htv, -130 000 €/v, huomioiden ukrainalaisten opetuksen järjestämiseen liittyvät lisäkulut (saadaan valtiolta takautuvasti)
- Möylynlehdon päiväkodin tiloista luopuminen 6/2023 (yksikön TA 400 000 €/v)

Vielä selvitettävät säästömahdollisuudet

- Ostopalvelut --> päätös siitä, ettei varhaiskasvatuspalveluita ulkoisteta, muita kohteita etsitään
- Palveluajat --> mahdolliset henkilöstösäästöt
- Materiaalihankinnat --> leikattu vuoden 2023 TA:sta

Tulojen lisäys

- Tarkastellaan mahdollisuutta nostaa hintoja

Ympäristötoimialan talouden tasapainottamisohjelma

Suunnitellut säästötoimet 2023-2026

- Korjaamotoiminnan lakkaaminen: henkilöiden siirto kuljetus- ja maastotehtäviin
- Kuljetusyksikön supistaminen: eläköitymiset ja omajohtoisen liikenneväylien ylläpitoalue supistetaan ja loppuosa kilpailutetaan vuonna 2023
- Konekaluston myyntiä jatketaan edelleen siten, että, omasta kalustosta luovutaan kokonaan ja siirrytään tarvittavilta osin leasing malliin
- Maastoyksiköiden uudelleen järjestelyt
- Liikunta- ja leikkipaikkaverkostoa pienennetään -> käyttö ja huoltokulut poistuvat ja pienentävät henkilöstötarvetta
- Kaupungin omana työnä tehtäviä kunnossapitoalueita tarkastellaan uudelleen
- Myytävät omat kiinteistöt (suunnitelma on laadittu) -> käyttö ja huoltokulut poistuvat ja pienentävät henkilöstötarvetta

- Kiinteistö-, katu- ja puisto-osaston henkilöstövähennykset
- Siivouspalveluissa luovutaan konsernin kiinteistöjen siivouksista, jolloin saavutetaan 3 htv: vähennys eli -90 000 €/v, mutta tulot laskevat samassa suhteessa. Keskittymällä omien kiinteistöjensiivoukseen saadaan omaa toimintaa tehostettua ja henkilöstökuluja vähennettyä.
- Säästöarvio n. 400 000 €
- Säästötavoite henkilöstön osalta 15 htv

Vielä selvitettävät säästömahdollisuudet

- Siivous ja kiinteistöpalvelun laajuus kiinteistökannan vähentyessä
- Ostopalveluiden käyttö

Tulojen lisäys

- Tarkistetaan mahdollisuudet korottaa taksoja, käsittely- ja lupamaksuja
 - Lumenlajitystaksa +20 000 €/v
 - Veneiden talvisäilytystaksa +20 000 €/v
 - Hulevesimaksun korotus + 20 000 €/v

B. Veroprosentin korotus

Vuodelle 2024 esitetään veroprosentin korotusta 0,5 %-yksikköä.

C. Omaisuuden myynti

Selvitetään toukokuun 2025 loppuun mennessä onko mahdollista myydä omaisuutta.

E. Muut huomiot ja lisätiedot:

Aika ja paikka:

Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Liitteet: